

Joakim Nygren

Kommunstyrelsen

Internkontroll – resultat av granskning 2018 samt nämndernas internkontrollplaner 2019

Ärende

Kommunledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder tagit fram och följt upp sina interna kontrollplaner för 2018. Internkontrollplanerna grundas på risk- och väsentlighetsanalyser. Av nämndernas redovisningar framgår vilka granskningsområden som uppvisar avvikelser.

Nämndernas granskningsområden 2019 framgår i bilaga till tjänsteutlåtandet.

Kommunledningskontoret kan konstatera att rutinerna inom de flesta granskningsområden fungerar bra, men att det finns utrymme för fortsatt utveckling och förbättring främst inom avtalsuppföljning och förtroendekänsliga poster.

Under 2017 har fortsatt utveckling skett inom arbetet för intern kontroll och nämnderna övergår successivt till den nya metodiken. Från och med 2018 sker rapportering av internkontroll i kommunens beslutsstöd.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar godkänna rapport avseende resultat av granskning 2018 och planering av intern kontroll 2019.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har fastställt riktlinjer för intern kontroll.

Av riktlinjerna framgår att nämnderna i samband med rapportering av verksamhetsberättelsen ska redovisa resultatet av den genomförda interna kontrollen under året. Vidare anges att kommunledningskontoret, baserat på nämndernas redovisning samt resultatet av granskningen av gemensamma områden, ska sammanställa en rapport.

Joakim Nygren

Sammanställning av nämndernas uppföljning av intern kontroll 2018

Nämnderna har i sina verksamhetsberättelser redovisat resultatet av genomförd intern kontroll 2018. Av redovisningarna framgår vilka granskningsområden som uppvisar avvikelser. Av bilaga till ärendet framgår en sammanställning av nämndernas förslag till planer för 2019.

Kommunstyrelsen (kommunledningskontoret)

Kommunstyrelsen har under 2018 haft 24 kontrollområden uppdelade utifrån funktion-er/avdelningar på kommunledningskontoret.

Kansliavdelningen

Kansliavdelningen har 6 kontrollområden 2018. Inga avvikelser har noterats.

Inga avvikelser:

- Diarieföring. Att handlingar som ska diarieföras inte blir korrekt diarieförda i diariet vilket påverkar sökbarheten.
- Postöppning. Att handlingar blir liggandes för länge i väntan på registrering och att handlingar hamnar hos fel avdelning/förvaltning.
- Utlämnande av allmän handling. Att allmänna offentliga handlingar inte lämnas ut allt inte lämnas ut skyndsamt samt att sekretessbelagd information lämnas ut.
- Avslut av öppna ärenden. Kan ge en felaktig ärendebalans.
- Återlämning av (internt) utlånade akter, avtal m.m. Om akterna inte lämnas tillbaka inom rimlig tid finns risk för att handlingarna kan gå förlorade.
- Arkivvård. Att arkivvård inte utförts korrekt.

Ekonomi och verksamhetsstyrning (inklusive upphandling)

Ekonomi och verksamhetsstyrning har haft 6 kontrollområden 2018. Inga avvikelser har noterats.

Inga avvikelser:

- Fakturakontroller. Att attest, kontering, belopp, moms m.m. inte är korrekt samt att attestbehörigheterna inte är korrekta.
- Upphandling. Att LOU inte följs.

Joakim Nygren

- Återkommande fasta arbetsuppgifter. Att arbetsmoment inom processerna för kund- och leverantörsreskontra inte blir utförda.
- Representation. Intern- och extern representation samt att syfte och deltagare framgår.
- Moms. Att specialreglerna för moms på representationskostnader inte följs.
- Upphandling. Att avtalstroheten brister och att parterna inte följer ställda krav.

HR-avdelningen

Avdelningen har haft 4 kontrollområden 2018. Inga avvikelser noteras.

Inga avvikelser:

- Mötesarvoden. Att utbetalningar av arvoden blir felaktiga.
- Lönerutinen. Att löneutbetalningar blir felaktiga.
- Lönelistor. Att eventuella felaktiga löneutbetalningar inte upptäcks.
- Bisyssla. Att medarbetare har otillåten bisyssla.

Digitalisering och utveckling

Digitalisering och utveckling har haft sex kontrollområden 2018. För ett område har avvikelse noterats.

Inga avvikelser:

- Regler om mutor och representation - Styrdokumentet ”Regler för att undvika mutor och korruption samt regler för representation” gicks igenom av på avdelningsmötet den 6 april 2018.
- IT Servicedesk-process - Mäta och förbättra kundnöjdheten: Avdelningen har fungerande rutiner för att mäta och följa upp kundnöjdhet och jobba med förbättringsåtgärder.
- IT- Driftprocess, driftstörning på grund av ogiltiga certifikat. Ingen samlad hantering av samtliga certifikaten finns än. Problematiken är uppmärksammas, men svårighet finns med att hitta en bra lösning.
- IT Ändringsprocess - Checklista för systeminstallationer och uppgraderingar: Checklista finns för uppsättning av nya system och det

Joakim Nygren

är utpekade personer som har behörighet att sätta upp dessa. Dessutom finns Change-process definierad och följs vilket också bidrar till högre kvalitet.

- Systemförvaltningsprocess - Brister i systemdokumentation gällande identitetshantering: Informationsmodellen finns dokumenterad i Sparx EA, även utvecklingsprocessen finns dokumenterad.

Avvikelser:

- Ingångna avtal ska följas upp minst en gång per år - Avdelningen träffar leverantörer och följer upp de viktigaste avtalen. Det saknas en avtalsansvarig. Översyn av organisationen har skett under 2018 och i ny organisation ingår den tjänsten. Rollen är ännu inte tillsatt, men planeras att tillsättas under 2019.

Kommunikationsavdelningen

Kommunikationsavdelningen har 3 kontrollområden. Inga avvikelser noteras.

Inga avvikelser:

- Information och interna/externa administrativa system som är kopplade från intranätet. Brister i beredskap och rutiner för att underhålla och uppdatera felsidan som visas vid serverstopp.
- Information och e-tjänster på kommunens hemsida. Brister i serverdrift, personalberedskap och rutiner medför att störningar kan uppstå i kom-muninvånarnas och anställdas tillgång till information och e-tjänster på kommunens hemsida.
- Publicerad information på kommunens hemsida och intranät. Brister i redaktörernas tillgänglighet och arbetsprioritering då felaktigheter och avsaknad av information i intern och extern webb rapporteras till ansvarig redaktör.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har haft 10 kontrollområden 2018. För tre kontrollområden noteras mindre avvikelser och för ett har åtgärd genomförts.

Avvikelser:

- Representation. Av de 22 stickprov som gjorts har 7 uppvisat brister, inget av allvarigare slag. Under 2019 kommer ytterligare utbildning erbjudas inom ekonomi på kontoret.
- Ingångna avtal ska följas upp minst en gång per år. Kontroll av samtliga avtal har skett avseende alla ekonomiska förutsättningar

Joakim Nygren

såsom skatteskuld, fskatt, att bolaget är registrerat, kreditvärdighet samt att de är momsregistrerade. Samtliga uppfyller kraven. Uppföljning sker, men systematiken kan utvecklas. Det system som togs in för ändamålet avvecklades under året vilket försenat arbetet med systematiseringen. En inventering av samtliga avtal har genomförts där vikten av olika uppföljningspunkter har klassificerats

- Inköp. Ej använder gällande avtal. Av de beställningar som Tekniska nämnden har gjort under 2018 har 92,6 procent gjorts hos avtalade leverantörer. De återstående 7,4 procent omfattar direktupphandlingar. Utbildning inom upphandling kommer att ges under 2019.

Större avvikelse:

- Att gällande delegationsordning inte följs. Det finns ingenting som talar för att beslut fattas av tjänstemän utöver gällande delegationsordning i någon större omfattning. Däremot fungerar inte anmälan av delegationsbeslut så som är beslutat av nämnden. Nya rutiner är under framtagande och utbildningar ska genomföras, varför förvaltningen räknar med att det under första halvåret 2019 kommer att ske avsevärda förbättringar i detta avseende. Utbildning inom Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och beslutsformalia kommer att erbjudas under 2019. Nya rutiner är under framtagande.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden har haft 6 kontrollområden 2018. För två kontrollområden noteras avvikelser.

- Ingångna avtal ska följas upp minst en gång per år. Kontroll av samtliga avtal har skett avseende alla ekonomiska förutsättningar såsom skatteskuld, fskatt, att bolaget är registrerat, kreditvärdighet samt att de är momsregistrerade. Samtliga uppfyller kraven. Uppföljning sker, men systematiken kan utvecklas. Det system som togs in för ändamålet avvecklades under året vilket försenat arbetet med systematiseringen. En inventering av samtliga avtal har genomförts där vikten av olika uppföljningspunkter har klassificerats
- Inköp. Ej använder gällande avtal. Av de beställningar som fastighetsnämnden har gjort under 2018 har 89,3 procent gjorts hos avtalade leverantörer. De återstående 10,7 procent omfattar

Joakim Nygren

direktupphandlingar. Utbildning inom upphandling kommer att ges under 2019.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden har haft 11 kontrollområden 2018. För ett kontrollområde noteras avvikelse.

Avvikelser:

- Inköp. Ej använder gällande avtal. Ett fåtal avvikelser har påträffats vid kontroll.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har haft 12 kontrollområden 2018. För tre områden har avvikelser noterats.

Avvikelser:

- Kontrollera att beslut fattas inom viss tid enligt nämndens mål. Handläggningstiderna har blivit fördröjda på grund av att en tjänst varit vakant under hösten.
- Delegationsordningen granskas med avseende på att laghänvisningarna är aktuella. Brister har konstaterats i delegationsordningen, beträffande laghänvisning.
- All planerad tillsyn och kontroll enligt lagstiftning genomförs inte. 60 procent av livsmedelsverksamheterna har fått kontroll under året. 68 procent av miljöbalkens verksamheter har fått tillsyn.

Främsta anledningen till att planerad tillsyn ej genomförts enligt plan är att miljöavdelningen haft tre vakanta tjänster, en tjänst har återbesatts från sommaren (livsmedel) men de övriga två tjänsterna (livsmedel och miljöbalken) har varit vakanta.

Joakim Nygren

Socialnämnden

Socialnämnden har haft 14 kontrollområden 2018. För fyra kontrollområden noteras avvikelser.

Avvikelser:

- Genomförandeplaner hemtjänst, aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare. Vid kontrolltillfällena under året är genomförandeplanerna äldre än 6 månader för mellan 20-40 procent av kunderna sett över helåret.
- Handläggningstider. Utredningar som inte avslutas inom lagstadgad tid. Ett flertal utredningar har inte genomförts inom lagstadgad tid.
- Genomförandeplaner i insatser Familj. Genomförandeplaner vid alla insatsbeslut. Genomförandeplaner saknas i ett flertal ärenden.
- Ekonomiskt bistånd. Aktuell genomförandeplan ska finnas i akten för samtliga brukare. Försämrat resultat mot föregående år, men arbetet med att upprätta handlingsplaner har intensifierats.

Utbildningsnämnden

Nämnden har haft 8 kontrollområden 2018, för två kontrollområden noteras mindre avvikelser.

Avvikelser:

- Mottagande av nyanlända barn och elever. Processen och organisationen inom enheten för flerspråk är undersökt under 2018 och förslag på förändring av organisationen för optimal verksamhet ska tas fram. De ekonomiska förutsättningarna för enheten för flerspråk behöver ses över (fast budget, pengsystem, volymövervakning och antal språk)
- Delegationsordning, Beslut fattas av fel instans alternativt att de inte kommuniceras med berörda eller inte anmäls till nämnden. Den ansvarsfördelning mellan Utbildningsnämnden och Produktionsutskottet som finns gällande ansvar enligt skollagen behöver förändras i och med att förvaltningsorganisationen förändrats från två kontor till ett.

Joakim Nygren

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har haft 5 kontrollområden 2018.
En avvikelse noteras.

Avvikelse:

- Representation, kontroll av fakturor för intern och extern representation. Under 2018 uppgick summan av dessa poster till 579 tusen kronor motsvarande 0,2 procent av nämndens totala kostnader för perioden. Förvaltningen har granskat de tio fakturor med högst belopp dessa uppgick till ett belopp om 196 tusen kronor och utgjorde 34 procent av totalbeloppet. Granskningen gjordes med avseende på att syfte och deltagare skulle framgå av faktura eller underlag. En faktura avseende studieresa saknade underlag beträffande program och deltagare. Komplettering har skett i efterhand.
- Representation, kontroll av fakturor för intern och extern representation, kontroll via stickprov har skett av de fakturor som avser förtroendekänsliga poster inkluderandes utbildning, resor och representation. Sammanfattningsvis bedöms egen regis verksamheter i huvudsak följa gällande riktlinjer för representation. Återkommande utbildning och lathundar behövs för att kontering och momshantering ska bli riktig.
- Avtalstrohet inom livsmedelsområdet. Under 2018 inhandlades 25,7 procent utanför avtal hos avtalad leverantör jämfört med 39 procent 2016 och 31 procent 2017. Det kan till viss del förklaras av att vid en offentlig upphandling är det inte möjligt att styra över vilka specifika varor som kommer med i anbudet. Detta innebär att en icke anbudsvare kan ha bättre kvalitet och köps därför in eller att budget är så snäv så billigare alternativ ibland måste köpas in. En annan orsak kan vara att vi gör upphandling tillsammans med andra kommuner som har andra behov. Bildningsförvaltningen anser att kontrollmålet inköp utanför upphandlat sortiment hos avtalade leverantörer även ska finnas med vid 2019 år interna kontrollplan men att man troligen behöver höja procentmålet något för att få rimlighet i detta.

Joakim Nygren

Produktionsutskottet

Produktionsutskottets interna kontrollplan 2018 omfattade fem kontrollmoment. För två av dessa noteras avvikelser.

- Representation, kontroll av fakturor för intern och extern representation, kontroll via stickprov har skett av de fakturor som avser förtroendekänsliga poster inkluderandes utbildning, resor och representation. Sammanfattningsvis bedöms egen regis verksamheter i huvudsak följa gällande riktlinjer för representation. Återkommande utbildning och lathundar behövs för att kontering och momshantering ska bli riktig.
- Avtalstrohet inom livsmedelsområdet. Under 2018 inhandlades 25,7 procent utanför avtal hos avtalad leverantör jämfört med 39 procent 2016 och 31 procent 2017. Inköp utanför avtal går så sakteliga nedåt men är fortfarande högt. Det kan till viss del förklaras av att vid en offentlig upphandling är det inte möjligt att styra över vilka specifika varor som kommer med i anbudet. Detta innebär att en icke anbudsvara kan ha bättre kvalitet och köps därför in eller att budget är så snäv så billigare alternativ ibland måste köpas in. En annan orsak kan vara att vi gör upphandling tillsammans med andra kommuner som har andra behov. Bildningsförvaltningen anser att kontrollmålet inköp utanför upphandlat sortiment hos avtalade leverantörer även ska finnas med vid 2019 år interna kontrollplan men att man troligen behöver höja procentmålet något för att få rimlighet i detta.

För kommunen gemensamma granskningsområden*Förtroendekänsliga poster*

Under året har samtliga förvaltningar i uppdrag att genomföra stickprov via kontroll av de fakturor som avser förtroendekänsliga poster. Noteringar har skett avseende området representation ovan för respektive styrelse/nämnd.

Ingångna avtal ska följas upp minst en gång per år

Avtalsägare ska följa upp avtal i enlighet med vad som framgår av avtalen, men minst en gång per år. En mall har tagits fram för vad som ska följas upp och hur frekvent, där annat inte framgår av avtalet. Uppföljningen ska dokumenteras och utrymme för detta finns under respektive uppföljningsområde. Samtliga uppföljningar ska förvaras i diariesystemet tillsammans med avtalet och andra tillhörande dokument. Ingen riskanalys behöver göras. Kommunledningskontoret kan konstatera att samtliga nämnder nu har en rutin för detta i sin uppföljning. Rutinerna skiljer sig dock åt mellan nämnderna.

Joakim Nygren

Regler om mutor och representation

Styrdokumentet ”Regler för att undvika mutor och korrruption samt regler för representation” ska gås igenom vid APT eller motsvarande på samtliga arbetsplatser under 2018. Kommunledningskontoret kan konstatera att samtliga förvaltningar under 2018 har genomfört detta.

Internkontrollplaner 2018

Nämnder och produktionsutskott har beslutat om interna kontrollplaner för 2018 under mars/april månad 2018. Dessa finns sammanställda gemensamt i separat bilaga.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret konstaterar att nämnder och produktionsutskott tagit fram och följt upp interna kontrollplaner för 2018 samt beslutat om kontrollplaner för 2019.

Det är positivt att flera nämnder arbetar aktivt med sina kontrollplaner genom att kontrollpunkter utgår när resultatet förbättrats och att nya kontrollområden tillkommer där brister befaras. Det är av vikt att områden väljs ut utifrån väsentlighet och risk. Kontrollområden kan med fördel vara knutna till verksamhetens målsättningar. I den mån revisionens granskningsrapporter pekar på områden där den interna kontrollen brister ska dessa beaktas i val av kontrollområden.

Kommunledningskontoret kan konstatera att rutinerna inom de flesta granskningsområden fungerar bra, men att det finns utrymme för fortsatt utveckling och förbättring främst inom avtalsuppföljning och förtroendekänsliga poster.

Internkontrollplaner 2019

Nämnder och produktionsutskott har beslutat om interna kontrollplaner under mars/april månad 2019. Dessa finns sammanställda i separat bilaga till tjänsteutlåtandet.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder och produktionsutskott tagit fram och följt upp interna kontrollplaner för 2018 samt beslutat om kontrollplaner för 2019.

Det är positivt att flera nämnder arbetar aktivt med sina kontrollplaner genom att kontrollpunkter utgår när resultatet förbättrats och att nya kontrollområden tillkommer där brister befaras. Det är av vikt att områden väljs ut utifrån väsentlighet och risk. Kontrollområden kan med fördel vara

Joakim Nygren

knutna till verksamhetens målsättningar. I den mån revisionens granskningsrapporter pekar på områden där den interna kontrollen brister ska dessa beaktas i val av kontrollområden.

Kommunledningskontoret kan konstatera att rutinerna inom de flesta granskningsområden fungerar bra, men att det finns utrymme för fortsatt utveckling och förbättring främst inom avtalsuppföljning och förtroendekänsliga poster.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Internkontroll – resultat av granskning 2018 och intern kontrollplan 2019 för samtliga nämnder
2. Bilaga 1. Nämndernas förslag på internkontrollplaner 2019

Expedieras
Samtliga nämnder